

ĐÁNH GIÁ CÁC GIÁ TRỊ GIÁO DỤC VỀ CUỘC SỐNG CỦA MỘT SỐ TÁC PHẨM VĂN HỌC MỸ - GÓC NHÌN TỪ SINH VIÊN TIẾNG ANH

Hoàng Thị Lê Ngọc*

Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Huế

Nhận bài: 01/10/2021; Hoàn thành phân biên: 30/11/2021; Duyệt đăng: 24/12/2021

Tóm tắt: Văn học đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành nhận thức đúng đắn của người học về cuộc sống thông qua các giá trị giáo dục từ các tác phẩm. Chính vì vậy, văn học mỹ là môn học thật sự hữu ích đối với sinh viên tiếng Anh khi vừa giúp phát triển kỹ năng vừa nâng cao nhận thức của họ về các khía cạnh khác nhau trong cuộc sống. Do đó, bài nghiên cứu đã tiến hành khảo sát điều tra 121 sinh viên kết hợp phỏng vấn để làm rõ các giá trị giáo dục về cuộc sống mà sinh viên có thể tiếp thu từ các tác phẩm trong chương trình học và nhìn lại đánh giá của sinh viên về việc học môn học này. Thông qua đó, nghiên cứu giúp giảng viên có nhận định tốt hơn về việc giảng dạy môn văn học Mỹ nhằm phát huy hiệu quả giá trị giáo dục của các tác phẩm cho sinh viên tiếng Anh.

Từ khóa: Văn học Mỹ, đánh giá của sinh viên, giá trị giáo dục

1. Mở đầu

Trong cuộc sống của mỗi người, dù ở bậc học nào thì mỗi cá nhân đều được tiếp cận với các tác phẩm văn học trong nước và nước ngoài. Khi học các tác phẩm văn học mỗi một người đều có thể học được cái hay cái đẹp từ những giá trị giáo dục về cuộc sống và hiểu rõ hơn về bản thân mình và xã hội. Đại văn hào M.Gorky (1965, tr.86) từng nói “Văn học giúp con người hiểu được bản thân mình, nâng cao niềm tin vào bản thân mình và làm nảy nở ở con người khát vọng hướng tới chân lí”. Vì lẽ đó, văn học có thể phản ánh chính bản chất con người, suy nghĩ của con người về những khía cạnh khác nhau trong cuộc sống và khám phá văn học chính là khám phá giá trị bản thân. Điều này được thể hiện rõ khi Hoàng Ngọc Hiến (2009) nhận định văn học là cách thức hữu hiệu và có tác dụng to lớn trong việc giúp cho con người hiểu được bản thân mình và qua đó, ông khẳng định vai trò giáo dục về cuộc sống mà các tác phẩm văn học đem lại khi văn học và nghệ thuật đóng vai trò thiết yếu trong việc hình thành nên nhân cách sống ở mỗi con người.

Văn học Mỹ là môn học bắt buộc trong chương trình học của sinh viên tiếng Anh năm thứ 3 ngành Ngôn ngữ Anh và năm thứ 4 của ngành Biên phiên dịch hay Sư phạm tại trường Đại học Ngoại Ngữ, Đại học Huế. Trong chương trình môn văn học mỹ, các tác phẩm văn học phản ánh các khía cạnh kiến thức khác nhau của xã hội mỹ cũng như những giá trị giáo dục về cuộc sống của chính người dân bản địa. Từ đó, sinh viên tiếng Anh có thể nâng cao sự hiểu biết về con người, giá trị về cuộc sống và xã hội chính từ các tác phẩm văn học Mỹ trong chương trình học của các em. Takagagi (2002) đã cho rằng việc học văn học có thể đem lại những lợi ích cụ thể cho người học ngôn ngữ bởi lẽ các lớp học văn học có thể giúp cho người học phát triển bản thân khi họ tìm thấy sự thích thú trong việc đọc các tác phẩm văn học cũng như tiếp

* Email: htlnhoc@hueuni.edu.vn

nhận thêm những kiến thức văn hóa từ các tác phẩm đó. Có thể nói việc nghiên cứu các giá trị giáo dục mà sinh viên có thể nhận thấy từ các tác phẩm văn học Mỹ sẽ rất hữu ích cho sinh viên khi học văn học, nhất là đối với sinh viên học tiếng Anh bởi lẽ các em không chỉ nâng cao nhận thức về cuộc sống mà còn có cái nhìn sâu sắc hơn về những khía cạnh khác nhau trong xã hội nhằm rút ra kinh nghiệm sống cho bản thân mình.

Với những nội dung như trên, nghiên cứu hướng tới việc xác định người học tiếp thu được những giá trị giáo dục nào về cuộc sống từ các tác phẩm văn học và nắm rõ hơn đánh giá của các em về các giá trị đó đối với bản thân mình. Từ đó, nghiên cứu có thể giúp giảng viên nhìn nhận lại nội dung giảng dạy liệu đã phù hợp chưa, có hữu ích hay cần thiết trong việc giáo dục sinh viên, cũng như giúp các em hình thành và phát triển nhân cách theo hướng tốt đẹp hơn. Hơn nữa, người dạy có thể cân nhắc việc điều chỉnh phương pháp tiếp cận tác phẩm hay đề cương chi tiết học phần sao cho hiệu quả hơn và hữu dụng hơn.

2. Cơ sở lý luận

2.1. Vai trò và chức năng giáo dục của văn học

2.1.1. Vai trò của văn học

Trong cuộc sống chúng ta, văn học từ lâu luôn đóng vai trò quan trọng gắn liền với nhu cầu tinh thần của mỗi cá nhân, do vậy có thể nói văn học là cách truyền tải tư tưởng, quan điểm của tác giả cũng như mang lại sự phong phú trong cuộc sống tinh thần như Hoàng Ngọc Hiến (2009) đã chia sẻ văn học, nghệ thuật ngoài chức năng giao tiếp còn là một nhu cầu sống. Nó chứa đựng những cảm xúc, thông điệp được truyền đến và tác động đến người khác một điều gì đó theo chủ quan của nhà văn. Hơn nữa, theo M. Gorki (1965, tr. 86) “Với tư cách là một hình thái ý thức, một hoạt động nhận thức, văn học nâng cao khả năng của con người trong quá trình chiếm lĩnh, đồng hóa hiện thực khách quan. Mỗi tác phẩm văn học đều ít nhiều làm phong phú hơn sự hiểu biết của con người”. Rõ ràng, văn học có thể mang lại nhiều kiến thức hữu ích cho người đọc giống như quan điểm của Meyer (2000, tr. 4) “bên cạnh việc thể hiện cảm xúc, văn học còn mở rộng cách nhìn nhận về thế giới xung quanh của chúng ta”.

Có thể thấy rằng văn học giúp người đọc hiểu hơn về bản thân thông qua những thông điệp được truyền tải qua các tác phẩm. Vì lẽ đó, Phương Lưu và các cộng sự (2002) đã khẳng định vai trò của các tác phẩm văn học như là một hình thức giúp người đọc đối thoại với bản thân; mỗi tác phẩm văn học là “tấm gương để con người tự soi mình, tự đối chiếu và phán xét về người khác cũng như về chính bản thân mình” (tr 174-175). Hơn nữa, Minh Đức và cộng sự (2007) xác định chức năng quan trọng của văn học trong cuộc sống một cách rõ nét hơn “Khám phá và thể hiện đời sống tâm lý của con người cùng những mối quan hệ xã hội đa dạng của nó, văn học giúp người đọc liên tưởng tới cuộc sống của chính bản thân mình. Nhiều tác phẩm đi vào đời sống tinh thần người đọc như những tấm gương soi, giúp người đọc phát hiện ra chính bản thân mình” (tr. 54). Điều này đã được nhóm tác giả bổ sung thêm “Văn học đóng vai trò như một phương tiện xã hội hóa cá nhân, phát triển trong mỗi cá nhân đầy đủ đặc tính xã hội cũng như những biểu hiện phong phú của bản chất người” (Phương Lưu và cộng sự, 2002, tr.61). Ngay cả M. Gorki (1965) cũng đề cập đến khi ông đã nêu rõ văn học không chỉ là một nguồn tri thức mà còn là nguồn năng lượng tinh thần lớn lao, có ý nghĩa cổ vũ, tiếp sức cho con người trong cuộc sống.

2.1.2. Chức năng giáo dục của văn học

Trước hết, với những ý nghĩa và vai trò phong phú của văn học trong cuộc sống, chức năng văn học là chức năng xã hội có tính tổng hợp. Rõ ràng Minh Đức và cộng sự (2007) đã chỉ ra tính đa năng của văn học trong việc thích ứng với thực tiễn vận động, phát triển của đời sống và của bản thân văn học. Chức năng văn học vận động, biến đổi theo sự biến đổi của đời sống xã hội. Minh Đức và cộng sự (2007) cho rằng văn học tác động sâu sắc đến tư tưởng, tình cảm con người, vì vậy trong việc xây dựng nhân cách, phẩm chất đạo đức, văn học trở thành một hình thức giáo dục tự nhiên hơn cả. Bên cạnh đó, văn học “mở rộng sự hiểu biết cũng chính là văn học cải biến thế giới bên trong, thế giới tinh thần của con người, tạo điều kiện cho nó ý thức được chính bản thân mình, tự lựa chọn cho mình một thái độ sống đúng đắn” (Minh Đức và cộng sự, 2007, tr.60-61). Như vậy có thể thấy văn học giúp hình thành nên những giá trị mang tính giáo dục con người và giúp con người sống tốt đẹp hơn cũng như hiểu về bản thân và cuộc sống trên các khía cạnh khác nhau. Vì thế ta mới hiểu được vì sao Minh Đức và cộng sự (2007, tr. 64) khẳng định: “Chức năng giáo dục, xây dựng con người vẫn là thiên chức cao quý, là lí do tồn tại chính đáng và sâu xa nhất của văn học nghệ thuật”.

Từ đó có thể khẳng định văn học mang lại giá trị giáo dục về các vấn đề trong cuộc sống như quan điểm của Phương Luru và cộng sự (2002) với ý kiến cho rằng quan niệm xem văn học như hình thức giáo dục tư tưởng đạo đức đã có truyền thống khá lâu đời và ở trong những giai đoạn lịch sử khác nhau, chức năng giáo dục của nghệ thuật cũng khác nhau. Hay nói cách khác chức năng giáo dục của văn học cũng bộc lộ khác nhau trong các thời kỳ văn học hay trào lưu văn học khác nhau. Phương Luru và cộng sự (2002, tr. 173-174) cũng đã nêu cụ thể: “Chẳng hạn ở thế kỷ XVII, văn học của chủ nghĩa cổ điển chủ yếu giáo dục ý thức phong kiến tập quyền, tinh thần công dân, ý thức nghĩa vụ. Đến sáng tác của các nhà văn lãng mạn, những vấn đề đạo đức như thiện ác, tình yêu thương con người, lòng căm ghét bất công xã hội lại nổi lên giữ một vị trí quan trọng”.

Nhìn chung, vai trò và chức năng giáo dục của văn học được định nghĩa rõ ràng theo Stanford (2003, tr. 1) “*Văn học là cách tìm thấy cái đẹp của ngôn từ được tạo ra bởi các nhà văn xuất chúng. Văn học dạy cho chúng ta sự thật về cuộc sống. Văn học rất quan trọng cần được đọc và những gì được nói lên thật sự quan trọng. Văn học là yếu tố giáo dục quan trọng cho chúng ta.*”

2.2. Tầm quan trọng của việc học văn học nước ngoài đối với sinh viên tiếng Anh

Vì vai trò và chức năng giáo dục quan trọng của văn học nên bên cạnh những kỹ năng cơ bản như nghe nói đọc viết, sinh viên học tiếng Anh ở Việt Nam cần phải học môn văn học Anh và Văn học Mỹ để nâng cao kiến thức và kinh nghiệm sống cũng như hoàn thiện bản thân. Văn học Anh hay Mỹ được xem là môn học cần thiết trong chương trình học của sinh viên tiếng Anh và cũng là công cụ quan trọng giúp sinh viên hiểu hơn về thế giới chung quanh như Takagagi (2002, tr. 36) đã phát biểu:

Việc đọc các tác phẩm văn học đóng vai trò quan trọng trong việc dạy cho người học tiếng nước ngoài hiểu rằng đây là ngôn ngữ phong phú, đầy sức sống; các tác phẩm văn học bao gồm tiểu thuyết, thơ ca hay kịch đều chứa đựng nhiều cảm xúc, tình cảm, giàu tính tưởng tượng và sáng tạo.

Đồng thời, Nault (2006, tr. 147-148) cũng khẳng định:

“Văn học dạy cho sinh viên những kỹ năng thực tiễn cũng như phát triển bản thân họ như những con người thực thụ. Do đó, không thể chối bỏ lý do tại sao người học ngoại ngữ qua các tác phẩm văn học sẽ có thể làm giàu thêm kiến thức và cảm xúc của mình giống như việc họ tiếp nhận các kỹ năng giao tiếp thông thường.

Từ đó người học có thể phát triển kỹ năng nhìn nhận và đánh giá những khía cạnh khác nhau trong cuộc sống của chính mình một cách phù hợp và đúng đắn hơn. Oster (1989) đồng ý với quan điểm trên khi cho rằng văn học giúp mở rộng tầm nhìn và phát triển khả năng tư duy của người học bằng cách nhìn nhận vấn đề từ nhiều góc nhìn khác nhau. Học giả này cũng cho rằng trong lớp học tiếng Anh như một ngoại ngữ, ưu điểm này của môn văn học đặc biệt có ý nghĩa đối với những sinh viên không quen với việc sử dụng tư duy phản biện trong kỹ năng đọc hiểu, đặt câu hỏi, và phân tích văn bản. Trong nghiên cứu của mình, Khoiriyah (2016) đã đưa ra quan điểm rằng văn học là cách thể hiện tình cảm và kinh nghiệm của tác giả thông qua các thể loại văn học đa dạng như thơ ca, truyện ngắn, hay kịch.

2.3. Một số đặc điểm của nền văn học Mỹ trong quá trình phát triển

Các giá trị giáo dục về cuộc sống của các tác phẩm văn học có thể có những đặc điểm giống nhau và khác nhau tùy vào đặc điểm xã hội và con người. Khi phân tích giá trị của các tác phẩm văn học Mỹ chúng ta cần phải nghiên cứu đến các yếu tố xã hội và lịch sử tác động và hình thành nên đặc điểm của một giai đoạn văn học tương ứng để hiểu rõ nguyên nhân hình thành những trào lưu văn học. Chẳng hạn, VanSpanckeren (2007) bàn về nét đặc trưng của văn học Mỹ sau khi đất nước độc lập thoát khỏi ách thống trị của Anh thì nền văn học được thắp sáng thêm hi vọng về một nền văn học mới mang đậm tính bản địa và tách ra khỏi mối liên hệ phụ thuộc vào các mô thức văn học kiểu Anh (tr.8). Hay về đặc điểm văn học ở giai đoạn chủ nghĩa lãng mạn, theo VanSpanckeren (2007) “sự phát triển cá nhân trở thành chủ đề chính và sự tự ý thức về bản thân là phương thức cơ bản”. Từ đó, bà khẳng định “tư tưởng lãng mạn dường như đặc biệt thích hợp với nền dân chủ kiểu Mỹ: nhấn mạnh vai trò của chủ nghĩa cá nhân, khẳng định giá trị của những con người bình dị và cổ vũ cho trí tưởng tượng đầy sáng tạo nhằm biểu đạt các giá trị đạo đức và thẩm mỹ” (VanSpanckeren, 2007, tr. 11). Luka Malgaj (2009) đã chỉ ra một trong những đặc trưng trong văn học Mỹ là phản ánh niềm tin và tầm quan trọng của cá nhân. Đồng thời ông cũng cho thấy cái nhìn tích cực về cuộc sống trong các tác phẩm Văn học Mỹ khi nhấn mạnh đến sự hài hước của người Mỹ và khả năng tự tìm niềm vui của mọi người ngay cả trong những giai đoạn khó khăn nhất.

Có thể nói nghiên cứu các tác phẩm văn học Mỹ và giúp sinh viên nhận ra các giá trị giáo dục từ các tác phẩm được học sẽ rất hữu ích cho sinh viên khi học văn học, nhất là đối với sinh viên

học tiếng Anh khi các em có thể nâng cao nhận thức về cuộc sống và có cái nhìn sâu sắc hơn về những khía cạnh khác nhau trong xã hội Mỹ nhằm rút ra kinh nghiệm sống cho bản thân mình.

3. Phương pháp nghiên cứu

Bài nghiên cứu thực hiện khảo sát sinh viên tiếng Anh thuộc các ngành Sư phạm, Biên phiên dịch và Ngôn ngữ Anh thuộc khoa tiếng Anh, Trường ĐHNH, ĐHH sau khi đã học xong học phần Văn học Mỹ 1 thuộc chương trình học của năm học 2020-2021. Chúng tôi đã sử dụng các phương pháp nghiên cứu sau:

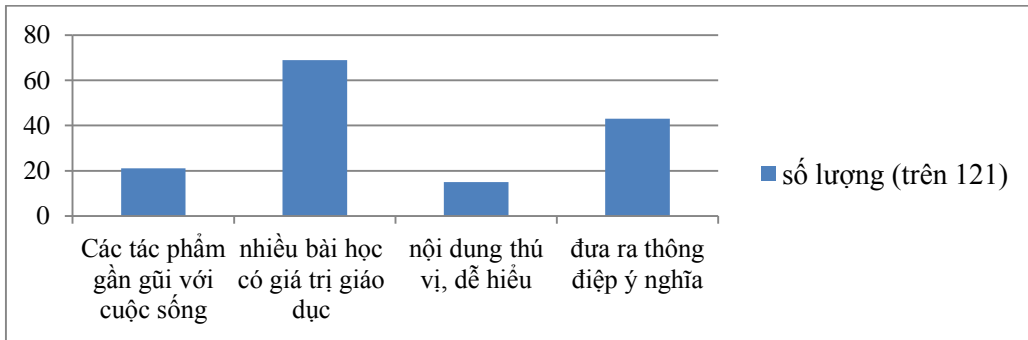
- Phương pháp phân tích tổng hợp lý thuyết và kết quả điều tra.
- Phương pháp điều tra bằng bảng hỏi sau khi học đối với 121 sinh viên năm 3 ngành Ngôn ngữ Anh và năm 4 ngành Biên phiên dịch và Sư phạm. Bảng hỏi dành cho SV gồm 15 câu hỏi kết hợp trắc nghiệm và câu hỏi mở.
- Phương pháp phỏng vấn đối với 8 sinh viên với 4 câu hỏi mở để nắm được suy nghĩ và đánh giá của sinh viên về các tác phẩm văn học Mỹ một cách rõ ràng hơn dựa trên những số liệu đã có từ bảng câu hỏi điều tra.
- Nghiên cứu tìm hiểu việc sinh viên nhìn nhận và đánh giá sáu tác phẩm trong chương trình Văn học Mỹ 1 bao gồm ba bài thơ (*The Tide Rises, the Tide Falls, Hope Is the Thing With Feathers*, và *The Road Not Taken*), hai truyện ngắn (*Rip Van Winkle* và *The Gift of the Magi*), và một chương (*the Market Place*) của tiểu thuyết *The Scarlet Letter*.

4. Kết quả

Bài nghiên cứu đã khảo sát sinh viên thuộc các ngành Sư phạm, Biên phiên dịch và Ngôn ngữ Anh thuộc khoa tiếng Anh trường ĐHNH Huế và đã có 121 sinh viên trả lời bảng câu hỏi điều tra và 8 sinh viên tham gia phỏng vấn. Bài nghiên cứu đã nhận được các ý kiến đánh giá của sinh viên đối với các giá trị giáo dục về cuộc sống từ việc học các tác phẩm trong môn Văn học Mỹ 1.

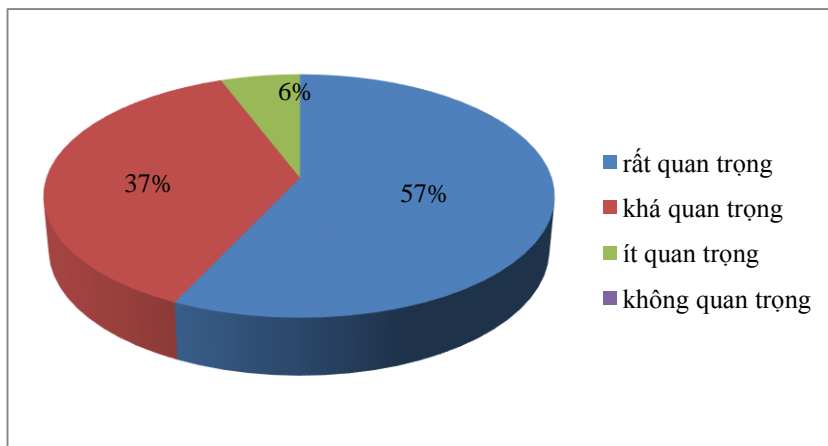
4.1. Đánh giá chung về việc học môn Văn học Mỹ 1

Kết quả khảo sát cho thấy điều rất tích cực là đa số sinh viên đều thích học các tác phẩm trong môn Văn học Mỹ 1 với sự đồng tình của 111/121 em trả lời bảng câu hỏi, chiếm gần 92%. Theo biểu đồ 1, nhiều em trong số này (57%) đồng ý với lý do các tác phẩm này mang lại nhiều giá trị giáo dục về các khía cạnh khác nhau trong cuộc sống và 36% các em nhận thấy được các thông điệp có ý nghĩa đối với bản thân họ từ các tác phẩm mà họ học trong chương trình. Ngoài ra một số sinh viên (12%-17%) nêu thêm lý do là các tác phẩm này gần gũi với cuộc sống, dễ hiểu hay tạo cho họ sự thú vị khi học và phân tích tìm hiểu. Số liệu phỏng vấn làm rõ hơn vấn đề này. Sinh viên Đ.T đã chia sẻ “*Mỗi tác phẩm văn học đều mang một giá trị và bài học thực tiễn giúp sinh viên có thể học tập, học hỏi từ đó áp dụng/ hiểu hơn về thực tiễn sống.*” Sinh viên K.M cũng phát biểu “*Mỗi tác phẩm trong chương trình học môn Văn Học Mỹ 1 đều truyền tải những giá trị sống nhất định và không có sự trùng lặp nhiều, nên đối với bản thân mình, những bài học rút ra từ từng tác phẩm cũng rất thú vị và có ý nghĩa.*”

Biểu đồ 1. Lý do thích học môn văn học Mỹ 1

Chính từ những giá trị giáo dục mà các tác phẩm văn học Mỹ đem lại mà phần lớn sinh viên đều có đánh giá tích cực đối với các bài học về cuộc sống thông qua các câu chuyện, bài thơ được học.

Biểu đồ 2. Đánh giá về giá trị giáo dục của các tác phẩm môn Văn học Mỹ 1

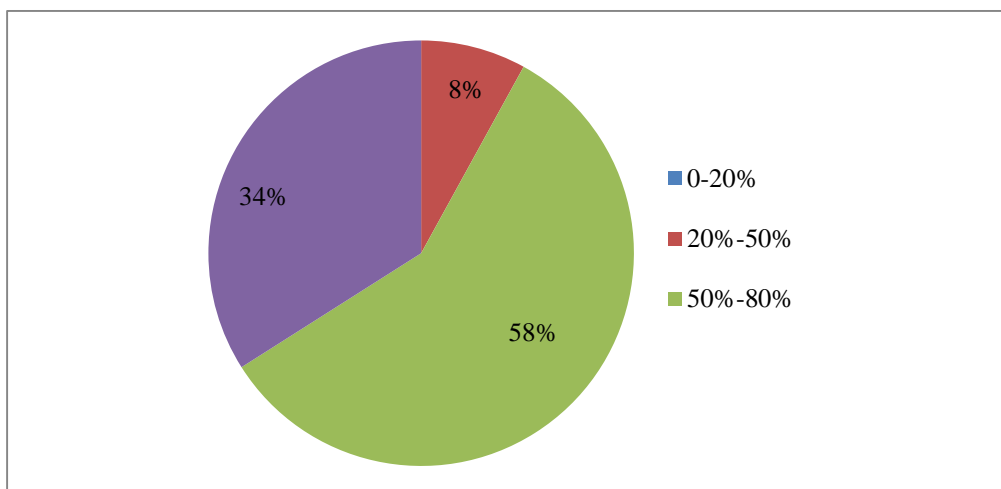
Biểu đồ 2 cho thấy tỉ lệ phần trăm sinh viên cho rằng việc học được những giá trị giáo dục về cuộc sống từ các tác phẩm trong môn Văn học Mỹ 1 đóng vai trò rất quan trọng đối với cuộc sống của họ chiếm tới 57%. Ngoài ra 37% số lượng sinh viên được hỏi đều xem việc học được các giá trị giáo dục từ các tác phẩm khá quan trọng trong cuộc sống mỗi người. Điều này cho thấy hầu hết sinh viên đánh giá việc học các tác phẩm trong môn văn học Mỹ 1 thật sự cần thiết và quan trọng trong việc giáo dục bản thân họ trở nên tốt hơn. Chỉ có 7 sinh viên trên tổng số 121 sinh viên được hỏi (chỉ chiếm 6%) nhận thấy các giá trị giáo dục họ có thể tiếp thu từ các tác phẩm ít quan trọng đối với cuộc sống. Kết quả này cũng có thể giải thích cho việc một số ít sinh viên không thích học môn học này.

Cuối cùng, từ việc đánh giá tầm quan trọng và cần thiết đối với việc rút ra được các giá trị giáo dục về cuộc sống và những thông điệp ý nghĩa từ việc hiểu và phân tích các tác phẩm trong môn Văn học Mỹ 1, chúng tôi có thể hiểu vì sao chỉ 27 sinh viên có ý kiến chỉ nên tiếp tục dạy một số tác phẩm vì theo họ trong số 6 tác phẩm này vẫn có tác phẩm khó hiểu do lượng từ vựng nhiều hay do nghĩa ẩn ý khó để họ nắm bắt hoặc có tác phẩm truyền tải nội dung không phù hợp với thực tế cuộc sống hiện nay. Tuy nhiên số lượng sinh viên còn lại chiếm tới 78% đều đồng ý tiếp tục giảng dạy các tác phẩm này vì tất cả đều thiết thực và

mang lại nhiều bài học có ý nghĩa đối với cuộc sống, góp phần giáo dục bản thân họ trở thành những con người tốt đẹp hơn. Sinh viên T.L đã chia sẻ suy nghĩ rất chân thực của mình đối với vấn đề này như sau: “*Các giá trị đem lại đã rất thiết thực và giá trị, các tác phẩm đã đóng các vai trò quá tốt trong việc truyền tải các thông điệp đến người học. Việc được tiếp tục triển khai giảng dạy trong chương trình là điều nên làm cho đến khi có thể tìm được một tác phẩm nào mới có giá trị quan tương tự để thay đổi trong tương lai nhằm tìm ra sự mới mẻ cho giáo dục cũng như giáo viên*”.

4.2. Những giá trị giáo dục về cuộc sống được nhận thấy từ các tác phẩm

Trước hết có thể thấy hầu hết sinh viên được điều tra đều có thể nhận ra các giá trị giáo dục khác nhau được truyền tải qua các tác phẩm. Điều này được thể hiện rõ trong biểu đồ 3 khi có tới 92% trên tổng số 121 sinh viên nhận ra các bài học có ý nghĩa và có giá trị giáo dục của môn học, 34% (41 sinh viên) có thể nhận ra các giá trị này tới mức độ cao 80%-100%; 58% chọn mức độ khá cao 50%-80%. Số lượng còn lại chọn mức độ thấp từ 20- 50%. Điều đáng ghi nhận ở đây là không có sinh viên nào không nhận ra được giá trị giáo dục mà các tác phẩm mang lại.

Biểu đồ 3. Mức độ sinh viên nhận ra các giá trị giáo dục từ các tác phẩm văn học Mỹ

Điều chúng tôi quan tâm hơn cả chính là sinh viên nhận ra được những giá trị giáo dục nào về cuộc sống thông qua các tác phẩm.

Theo như điều tra cho thấy, đối với tác phẩm *Rip Van Winkle*, mặc dù 18/121 sinh viên không đồng ý việc tiếp tục học truyện ngắn này vì tác phẩm khá dài, nội dung không thật sự gần gũi và không thể hiện được giá trị giáo dục thì các sinh viên còn lại đều nhận ra được những giá trị giáo dục ở các khía cạnh khác nhau có thể giúp bản thân họ trở nên tốt đẹp hơn sau khi học và hiểu tác phẩm. Chẳng hạn, theo bảng 1, nghiên cứu đưa ra rõ các giá trị giáo dục có thể nhận thấy được từ tác phẩm này theo tỉ lệ sinh viên được điều tra.

Bảng 1. Các giá trị giáo dục về cuộc sống trong truyện *Rip Van Winkle*

	Số lượng (trên 121 sinh viên)	Tỉ lệ (%)
Tình yêu đất nước	57	47%
Khả năng thích nghi của con người trong cuộc sống	90	74%
Tinh thần lạc quan trước mọi hoàn cảnh	36	30%

Ý chí và nghị lực của con người trong khó khăn	18	15%
Khẳng định giá trị bản thân	23	19%
Giá trị và ý nghĩa của hi vọng trong cuộc sống	11	9%
Sự quan trọng của việc lựa chọn trong cuộc đời	16	13%

Kết quả trên cho thấy mỗi em sinh viên có thể nắm bắt được các giá trị khác nhau ở mức độ có thể ít hoặc nhiều tùy vào cảm nhận của các em nhưng chung quy lại câu chuyện *Rip Van Winkle* tập trung nhiều vào việc chỉ ra cách con người có thể thích nghi trước sự thay đổi của hoàn cảnh và xây dựng tình yêu quê hương đất nước và khá nhiều sinh viên có thể nhận ra được những giá trị giáo dục này với tỉ lệ lần lượt là 74% và 47%. Điều này cũng được chỉ rõ trong cách nhìn nhận về các giá trị giáo dục được rút ra từ tác phẩm qua lời nhận định của sinh viên Q.T: “*Em học được tầm quan trọng của việc xây dựng bản sắc văn hóa, những đặc trưng riêng của dân tộc và đất nước là rất quan trọng. Thứ hai, thông qua nhân vật Rip Van Winkle ở cuối tác phẩm, em nghĩ rằng việc thích nghi, hòa nhập vào những thay đổi của cuộc sống là điều thiết yếu*”.

Đối với tác phẩm truyện ngắn *The Gift of the Magi*, nhìn chung giá trị giáo dục dễ được nhận ra nhất là tình yêu và sự hi sinh cho tình yêu. Sinh viên đều nhận thức được giá trị quan trọng này trong tác phẩm với tỉ lệ lên tới 93% số lượng được điều tra (bảng 2) và các giá trị khác như tinh thần lạc quan, hi vọng vào cuộc sống hay ý chí con người trong khó khăn đều có thể được nhận thấy ở các tỉ lệ thấp hơn dao động từ 19%-23% tùy vào khả năng cảm nhận của sinh viên.

Bảng 2. Các giá trị giáo dục về cuộc sống trong truyện *The Gift of the Magi*

	Số lượng (trên 121 sinh viên)	Tỉ lệ (%)
Tình yêu và sự hi sinh	113	93,3%
Tinh thần lạc quan trước mọi hoàn cảnh	25	21%
Ý chí và nghị lực của con người trong khó khăn	23	19%
Giá trị và ý nghĩa của hi vọng trong cuộc sống	19	16%

Như sinh viên Q.T khi trả lời phỏng vấn cũng nêu lên suy nghĩ của mình: “*trong tác phẩm này em cũng thấy được đức hy sinh trong tình yêu. Trong cảnh cùng cực, con người ta biết yêu thương biết hy sinh, biết quan tâm – thực sự đáng quý!*”

Một số tác phẩm còn lại đều được đánh giá cao khi thật sự đưa ra các giá trị giáo dục khác nhau về cuộc sống và sinh viên có thể dễ dàng nhận ra một vài giá trị tiêu biểu. Cụ thể với bài thơ *Hope Is the Thing With Feathers*, đa số sinh viên đều có thể tiếp thu được bài học về tinh thần lạc quan, sức mạnh của ý chí và nghị lực con người trong khó khăn và nhất là giá trị và ý nghĩa của hi vọng trong cuộc sống được hơn 93% sinh viên tham gia điều tra có thể nhận thấy. Điều này được thể hiện rõ qua bảng 3 về các giá trị giáo dục từ bài thơ này.

Bảng 3. Các giá trị giáo dục về cuộc sống trong bài thơ *Hope Is the Thing With Feathers*

	Số lượng (trên 121 sinh viên)	Tỉ lệ (%)
Khả năng thích nghi của con người trong cuộc sống	12	9,9%
Tinh thần lạc quan trước mọi hoàn cảnh	59	49%
Ý chí và nghị lực của con người trong khó khăn	64	53%
Giá trị và ý nghĩa của hi vọng trong cuộc sống	113	93,3%

Điều này cũng được thể hiện rõ qua ý kiến của sinh viên K.N khi nhấn mạnh đến giá trị giáo dục từ bài thơ này như sau: “*Bài thơ chỉ rõ rằng hy vọng và niềm tin rất quan trọng trong cuộc sống. Nó khiến con người có động lực để vượt qua mọi việc, kể cả với những khó khăn tưởng chừng như không thể vượt qua (Như con chim vẫn hát trong những hoàn cảnh khắc nghiệt nhất)*”. Hay như sinh viên T.L chia sẻ rất thú vị về vai trò của hi vọng: “*hi vọng là nguồn sức mạnh nội tại của mỗi con người, giúp chúng ta vực khỏi nơi tăm tối nhất, hoàn cảnh khó khăn nhất. Càng khó khăn cánh chim hi vọng lại càng vùng vẫy để thoát khỏi nỗi bất hạnh, đau khổ*”.

Đến với bài thơ khác *The Road Not Taken*, nghiên cứu cũng đã nhận được những đánh giá khác nhau qua bảng 4. Hầu hết sinh viên với tỉ lệ 91% đều có thể dễ dàng nhận thấy ý nghĩa quan trọng nhất của tác phẩm này là tầm quan trọng về việc đưa ra các lựa chọn trong cuộc sống mỗi người. Bên cạnh đó, một số giá trị khác vẫn có thể được truyền tải như khẳng định giá trị bản thân mình qua các lựa chọn, sự lạc quan của con người, khả năng thích nghi, ý chí nghị lực hay giá trị của hi vọng cũng có thể được thể hiện trước khó khăn trong việc chọn lựa đó dù chỉ có số ít sinh viên có thể nhận thấy được những giá trị này.

Bảng 4. Các giá trị giáo dục về cuộc sống trong bài thơ *The Road Not Taken*

	Số lượng (trên 121 sinh viên)	Tỉ lệ (%)
Khả năng thích nghi của con người trong cuộc sống	10	8.3%
Tinh thần lạc quan trước mọi hoàn cảnh	13	10.7%
Ý chí và nghị lực của con người trong khó khăn	10	8.3%
Khẳng định giá trị bản thân	20	16.5%
Giá trị và ý nghĩa của hi vọng trong cuộc sống	8	6.6%
Sự quan trọng của việc lựa chọn trong cuộc đời	110	91%

Từ một số kết quả điều tra và phỏng vấn nêu trên, có thể khẳng định lại nội dung và các giá trị giáo dục được phản ánh qua các tác phẩm đã thể hiện rõ những đặc trưng trong văn học Mỹ đúng với quan điểm của Luka Malgaj (2009) khi ông nhấn mạnh đến niềm tin, truyền thống, giá trị cá nhân, và tính lạc quan của người Mỹ ngay cả trong thời điểm khó khăn.

5. Thảo luận và kiến nghị

Nhìn chung sinh viên đều muốn được học các tác phẩm trong chương trình văn học Mỹ 1 và đều cảm nhận được cái hay cái đẹp của mỗi tác phẩm. Họ đều cho rằng lượng kiến thức vừa phải cho một học kỳ, mỗi tác phẩm đều có ý nghĩa riêng, phản ánh những khía cạnh khác nhau của cuộc sống và có tính giáo dục đa chiều. Điều đó có thể nói lên được các tác phẩm được đưa vào học phần Văn học Mỹ 1 đã phần nào hữu ích và mang tính giáo dục tốt cho sinh viên về xã hội Mỹ và nhất là về đạo đức, tư tưởng và nhận thức về cuộc sống của bản thân mình.

Tuy nhiên bên cạnh đó, một số sinh viên vẫn có ý kiến nhiều đối với tác phẩm *Rip Van Winkle* và tác phẩm *The Scarlet Letter*. Trong đó tác phẩm *The Scarlet Letter* là tác phẩm được cho là rất khó hiểu và không phù hợp với lứa tuổi của sinh viên và cuộc sống hiện nay. Điều này cũng là một vấn đề để các giảng viên dạy văn học Mỹ nên cân nhắc thêm việc có nên tiếp tục giảng dạy tác phẩm này hay nếu dạy thì nên nghĩ xem cần làm gì để giúp sinh viên có thể nắm

được nội dung và bài học cuộc sống từ tác phẩm đó một cách dễ hiểu hơn và hiệu quả hơn. Ngoài ra, đối với tác phẩm *Rip Van Winkle* thì một số sinh viên cho là quá dài khó nắm bắt và chỉ nhận ra câu truyện phản ánh yếu tố lịch sử là chính chứ không mang lại giá trị giáo dục nào. Vì vậy, khi dạy và phân tích tác phẩm, giảng viên có thể mở rộng hơn các ý nghĩa hay thông điệp từ các tác phẩm để giúp sinh viên cảm nhận rõ hơn ý nghĩa của mỗi tác phẩm và thấy cụ thể hơn sự gắn gũi giữa cuộc sống của các em với các thông điệp được truyền tải thông qua các tác phẩm đó. Từ đó cách dạy hay cách hướng dẫn sinh viên học các tác phẩm văn học Mỹ từ phía giảng viên cũng đóng vai trò quan trọng trong việc tạo ra sự thích thú của sinh viên trong việc tiếp cận các tác phẩm bằng tiếng Anh. Trên cơ sở đó, nghiên cứu này cho rằng một số đề nghị cần được chú ý hơn để giúp sinh viên học tốt hơn môn học này:

- Các tác phẩm vẫn nên được giảng dạy bởi tính hữu ích khi mang lại nhiều giá trị giáo dục về cuộc sống cho sinh viên tiếng Anh như tình yêu quê hương, tình yêu đôi lứa hay vai trò của tinh thần lạc quan trong cuộc sống.
- Đối với tác phẩm khó hiểu và quá dài, người dạy nên nghĩ cách làm đơn giản lại nội dung và đưa ra các vấn đề cơ bản để tập trung phân tích, làm rõ ý nghĩa chứ không nhất thiết phải yêu cầu sinh viên phân tích quá sâu khi mà các em vẫn chưa hiểu hết nội dung tác phẩm
- Đối với tác phẩm có nội dung không quá gần gũi vì nó liên quan tới bối cảnh xã hội khá cách xa với cuộc sống hiện nay, người dạy cần chú ý nhiều hơn vào việc làm rõ các giá trị có liên quan tới xã hội hiện nay để sinh viên thấy được sự cần thiết khi học các tác phẩm đó đối với cuộc sống của các em.
- Giảng viên nên linh hoạt trong việc lựa chọn các cách giảng dạy phù hợp để giúp sinh viên cảm thấy thú vị và tham gia tích cực trong việc tìm hiểu tác phẩm cũng như có thể giúp sinh viên nhận ra được các giá trị giáo dục về cuộc sống mà mỗi một tác phẩm mang lại.

6. Kết luận

Bài nghiên cứu trên đây giới thiệu nội dung và kết quả chính của đề tài liên quan tới việc đánh giá các giá trị giáo dục về cuộc sống của các tác phẩm văn học Mỹ trong môn Văn học Mỹ 1 của sinh viên tiếng Anh, trường ĐHNN-ĐH Huế. Nghiên cứu này giúp giảng viên dạy văn học thấy rõ việc học môn văn học Mỹ là cần thiết và hữu ích cho sinh viên tiếng Anh trong việc giúp các em học thêm được nhiều bài học về cuộc sống, mở rộng nhận thức về xã hội và hiểu rõ hơn về bản thân thông qua việc tiếp thu nội dung và hiểu được ý nghĩa của các tác phẩm văn học Mỹ trong chương trình học của mình. Có thể nói, chúng ta không thể chối bỏ việc trong một số tác phẩm vẫn có vài nội dung và ý nghĩa được phản ánh không thật sự phù hợp với cuộc sống hiện tại và trải nghiệm của sinh viên nhưng nhìn chung ở trong chừng mực nhất định, sinh viên vẫn nhận ra được giá trị giáo dục nào đó cho bản thân cuộc sống của họ để giúp họ nhìn nhận vấn đề tích cực hơn và theo chiều hướng tốt đẹp hơn. Bên cạnh đó, chúng tôi nhận thấy việc xem xét phản hồi của người học luôn là hướng nghiên cứu cần thiết trong đào tạo vì điều đó giúp chúng tôi trong việc cải thiện việc giảng dạy được kịp thời và đúng hướng, giúp sinh viên đạt hiệu quả tốt hơn trong môn học Văn học Mỹ 1.

Tài liệu tham khảo

- Hà Minh Đức (chủ biên), Đỗ Văn Khang, Phạm Quang Long, Phạm Thành Hưng, Nguyễn Văn Nam, Đoàn Đức Phương, Trần Khánh Thành, & Lí Hoài Thu (2007). *Văn học*. NXB Giáo dục, HN.
- M. Gorki (1965). *Bản về văn học* (tập 2, tr.86). NXB Văn học, Hà Nội.
- Hoàng Ngọc Hiến (2009). Văn học và tác dụng chiều sâu trong việc xây dựng nhân cách văn hóa con người. *Triết lý văn hóa và Triết luận văn chương*. Available: https://www.chungta.com/nd/tu-lieu-tra-cuu/van_hoc_xay_dung_nhan_cach_van_hoa_con_nguoi-4.html, tra cứu ngày 17/7/2021
- Khoiriyah (2016). *An Analysis of figurative language used in movie script "Frozen"* THESIS. English Education Department faculty of Tarbiyah and Teacher Training State Islamic Institute (IAIN) of Tulungagung, tr.2.
- Malgaj, L. (2009). Main Characteristics of American Literature
Available: <http://www.articlesfactory.com/articles/writing/main-characteristics-of-american-literature.html>, tra cứu ngày 15/7/2021
- Meyer, M. (Ed.) (2002). *The compact Bedford introduction to Literature* (fifth edition). Bedford/St. Martin's, tr.4
- Nault, D. (June, 2006). Using World Literatures to Promote Intercultural Competence in Asian EFL Learner. In Robertson, P & Jung, J. (Eds), *The Asian EFL Journal Quarterly*, 8(2). Asian EFL Journal Press, tr. 134-148.
Available:http://www.asian-efl-journal.com/June_2006_EBook_editions.pdf. tra cứu ngày 20/7/2021
- Oster, J. (1989). *Seeing with Different Eyes: Another View of Literature in ESL Class. TESOL Quarterly*.23(1), 85-103.
- Phuong Luu, Trần Đình Sự, Nguyễn Xuân Nam, Lê Ngọc Trà, La Khắc Hòa, Thành Thế Thái Bình. (2002). *Lí luận Văn học*. NXB Giáo dục.
- Stanford, J.A. (2003). *Responding to Literature*. New York: McGraw Hill
- Takagaki, T. (2002). The role of literature in college EFL reading classes in Japan. *The Reading Matrix*, 2(3). Available: <http://www.readingmatrix.com/articles/takagaki/>, tra cứu ngày 15/7/2021.
- VanSpanckeren, K. (2007). *Tóm lược Văn học Hoa Kỳ*. Bộ ngoại giao Hoa Kỳ.

PERCEPTION ON EDUCATIONAL VALUES

ABOUT LIFE IN SOME AMERICAN LITERARY WORKS

Abstract: Literature always plays an important role in forming students' good awareness of life through educational values of literary works. Therefore, American literature is a helpful subject for EFL students because it can help them not only improve their skills but also enhance their perception on life. Consequently, this study is carried out by asking 121 EFL students to do the questionnaires in combination with some interviews in order to investigate educational values about life that EFL students can perceive from learning American literature as well as grasp their thinking about learning this subject. The study hopes to help teachers have better evaluation on teaching the literary works so as to promote their educational values for EFL students in an effective way.

Key words: American literature, EFL students, perceive, educational values